

kastelen niet veel bekend is. De archeologische resten van het erf bestonden uit een greppelsysteem en twee kringgreppels. De kringgreppels waren mogelijk de overblijfselen van een hooimijt, een veelvoorkomende constructie op boerenerven die je nog steeds kunt tegenkomen. Vaak bestaan ze uit eenvoudige staanders met onderlanen (dwarsbalken) en tassen (vloeren) die het hooi dragen. Tussen de staanders rust een dak, dat in hoogte verplaatst kan worden. De hooimijten die in het onderzoeksgebied zijn gevonden, waren slechts met een greppel omgeven. Er werden geen paalsporen gevonden die op staanders wezen. Een mooi voorbeeld van een keurig gestapelde hooimijt is te zien in het getijdenboek van de gebroeders van Limburg (circa 1380 - 1416). Bij de maand februari is een hooimijt zonder houten structuur weer gegeven. Het hooi is langs een enkele staander geschikt.

Hollandia archeologen, Koert Salomons

Heiloo | Westerweg 252

In juli is door Archeologenbureau Argo een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven verricht op een perceel aan de Westerweg 252 te Heiloo (locatie Monique). De bodemopbouw ter plaatse bestaat uit een circa 50 tot 90 cm dik pakket bruingrijs zand; een akkerlaag met plaggenophoging, die bij de sloop van de tot voor kort aanwezige bebouwing flink is omgezet. Aan de onderkant van dit zandpakket werden moesbedden gevonden. Waarschijnlijk is dit pakket vanaf de 19de

eeuw tot de eerste helft van de 20ste eeuw gebruikt als akker- of tuinbouwgrond. Direct hieronder bevindt zich het schone strandwalzand.

Ook tegenwoordig nog staat de omgeving van het plangebied bekend als de Akkerbuurt, een verwijzing naar het historisch gebruik van dit deel van Heiloo.

Archeologenbureau Argo, G.T.C. Van den Berg

Heiloo | Zandzoom/Zuiderloo

Tussen 16 april en 12 juli 2012 is door Diachron UvA bv en de Universiteit van Amsterdam een archeologische opgraving uitgevoerd in opdracht van de gemeente Heiloo. De opgraving vond plaats bij de nieuwbouwlocatie Zuiderloo, tussen de Spanjaardslaan en de Hoogeweg (direct ten noorden van de volkstuinten). Aanleiding voor het onderzoek was de geplande woningbouw in het plangebied Zuiderloo, onderdeel van het grotere plangebied Zandzoom. Het archeologisch onderzoek is een vervolg op het onderzoek dat vorig jaar plaatsvond ten oosten van de Spanjaardslaan, waarbij onder meer akkers, een graf met palenkrans en een bijzondere stenen hamerbijl met houten steel uit de Bronstijd (circa 2000-800 voor Chr.) werden ontdekt.

Dit jaar was een gedeelte van de opgraving onderdeel van de veldcursus voor tweedejaars studenten van de Universiteit van Amsterdam. Daarnaast verleenden opnieuw enkele vrijwilligers van de Stichting Regionale Archeologie Baduhenna en de werkgroep Oer-IJ assistentie bij het onderzoek. Op de hogere delen van de strandwal waarop

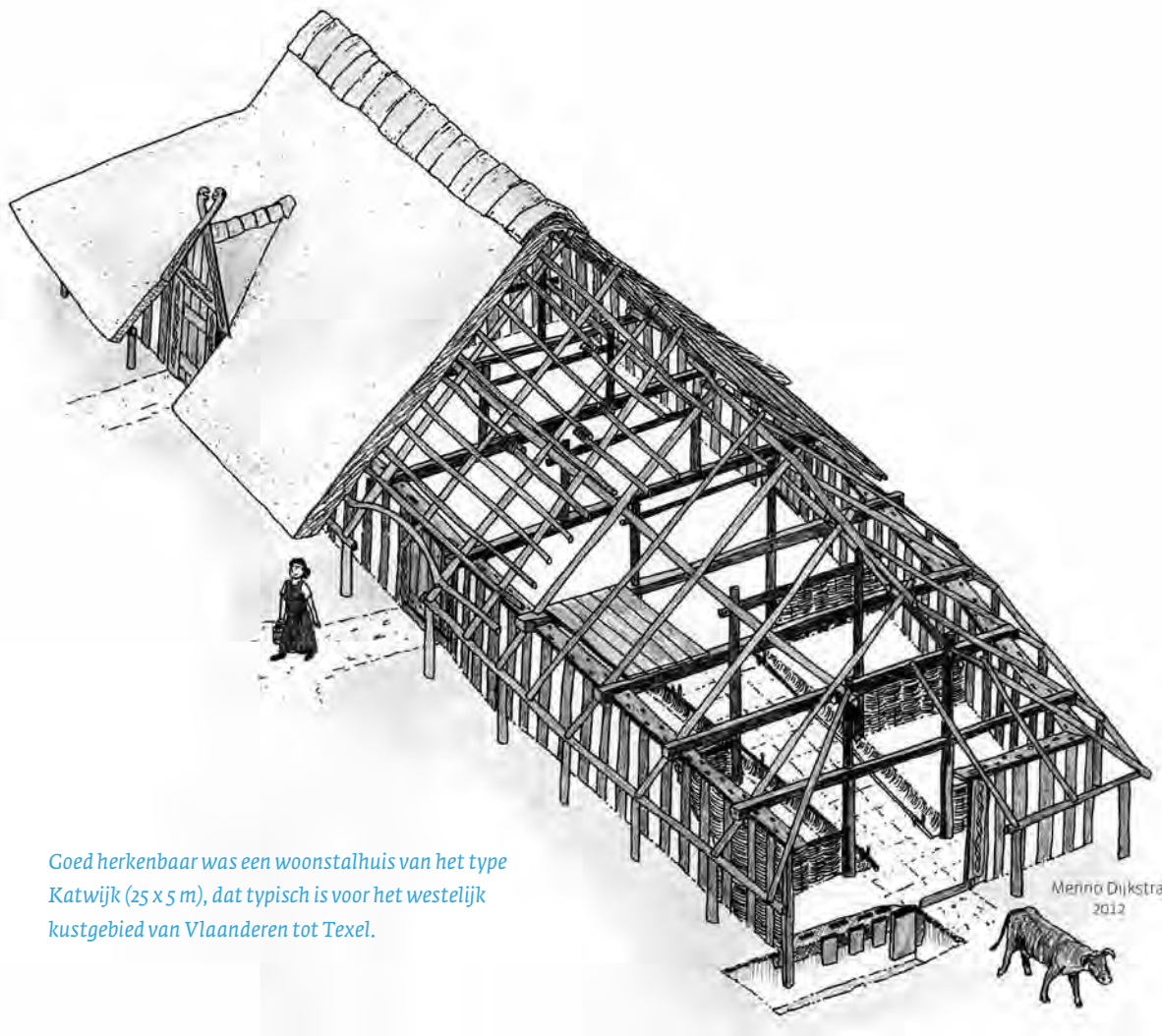
<De sporen van de boerderij worden onderzocht.

Heiloo is gelegen, is een nederzetting uit de Vroege Middeleeuwen opgegraven. Op basis van het aardewerk is de bewoning dateerbaar tussen 650/700 en 900 na Chr., de tijd van de Friezen en Franken en de komst van Willibrord en andere missionarissen naar Kennemerland. De sporendichtheid bleek boven verwachting te zijn. Binnen een gebied van circa 0,5 ha werden resten gevonden van (minstens) vijf boerderijerven, die van elkaar gescheiden waren door afwateringsgreppels. In de paar eeuwen dat hier gewoond is zijn de boerderijen en schuren telkens op een iets andere plaats op het erf vernieuwd. In totaal zijn er circa 30 gebouwen gevonden, waarvan het merendeel doorliep buiten het onderzoeksgebied. Door de grote hoeveelheid sporen zal het nog lastig worden om het precieze aantal gebouwen vast te stellen.

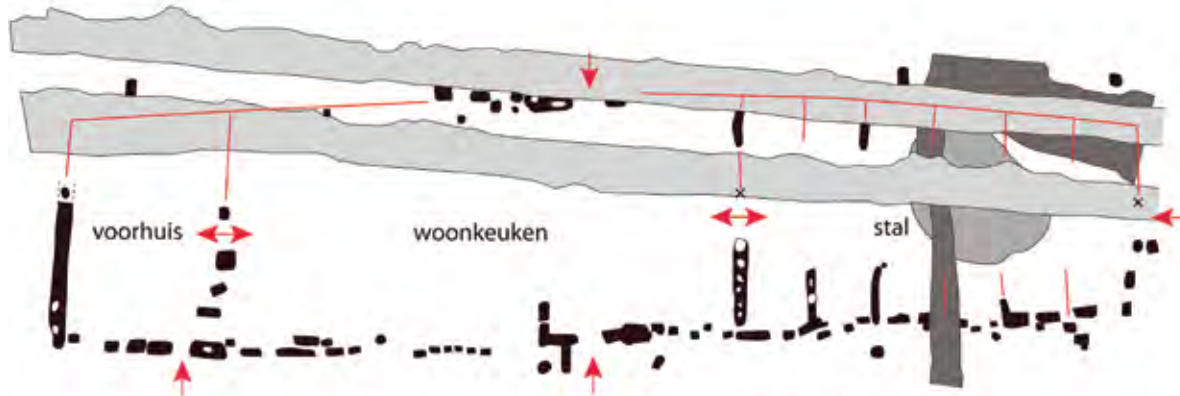
Goed herkenbaar was een woonstalhuis van het type Katwijk (25 x 5 m), dat typisch is voor het westelijk kustgebied van Vlaanderen tot Texel.

De ontdekking daarvan in Heiloo vult het gat in kennis op over het gebied tussen de vindplaatsen Uitgeest en Texel. Onder de bijgebouwen valt een grote vijftienpalige, vierkante spieker op, waarschijnlijk gebruikt voor de opslag van graan en zaaigoed.

Behalve deze woonstalhuizen werden ook dertien waterputten gevonden. Het hout van de putschachten was onder de grondwaterspiegel goed bewaard gebleven. Dit leverde veel informatie op over houtgebruik en -ver-

Goed herkenbaar was een woonstalhuis van het type Katwijk (25 x 5 m), dat typisch is voor het westelijk kustgebied van Vlaanderen tot Texel.

werking in de Vroege Middeleeuwen, omdat voor de bouw van deze putten regelmatig sloophout uit gebouwen werd gebruikt. Eén van de putten kende een tweede gebruiksfase, waarbij een uitgeholde boomstam in een vierkante kistput was geplaatst. De stam was aan elkaar ‘gelast’ door diverse houten planken met houten pennen, waaronder drie overnaads gedevelde planken.

De provincie Noord-Holland vond de houtresten van deze waterput bijzonder genoeg voor conservering en (mogelijke) expositie in het nieuwe provinciale archeologische depot in Castricum.

Uit de insteek van een waterput kwam een zeer bijzondere vondst, namelijk een fragment van eik waarin nog de helft van een menselijk gezicht te herkennen is.

Dergelijke ‘idolen’ zijn in Noordwest-Europa bekend vanaf de Bronstijd tot in de Vroege Middeleeuwen. Het kan gaan om een afgodsbeeld, maar ook om een versieringselement, bijvoorbeeld voor op een gebouw.

Vermeldingswaardige metaalvondsten zijn een bronzen Romeinse munt die in de Vroege Middeleeuwen als hanger is gebruikt, een steeksleutel en een mantelspeld van het type Domburg.

De naam van de nederzetting is niet met zekerheid te herleiden uit de weinige historische bronnen uit deze periode. Misschien maakte het ooit deel uit van Oesdom? Een andere mogelijkheid is Obbinghem (= ‘woonplaats van Obba’s mensen’). Uit deze plaats schonk in 855 een grootgrondbezitter “voor zijn zielenheil” wel 30 hoeven aan de abdij van Werden in Duitsland, gesticht door de missionaris Liudger. Ook de abdij van

De uitgeholde boomstam die in de waterput was geplaatst, was aan elkaar 'gelast' door diverse houten planken met houten pennen, waaronder drie overnaads gedevelde planken.

Uit de insteek van een waterput kwam een zeer bijzondere vondst, namelijk een stuk eikenhout waarin nog de helft van een menselijk gezicht te herkennen is.

Egmond had in Obbinghem bezit.

Onder de vroegmiddeleeuwse nederzetting zijn minder goed bewaarde resten uit de Romeinse Tijd gevonden (begin jaartelling - 300 na Chr.).

De sporen daarvan waren grotendeels geërodeerd door oude verstuiwingen van het duinzand. Alleen diepere sporen, zoals perceelgreppels en een paar waterputten resteerden nog.

Ten slotte is vlak ten westen van de Spanjaardslaan op een dieper niveau gezocht naar sporen uit de Bronstijd. Grondradaronderzoek had namelijk op 3 m diepte opvallende cirkelvormige structuren aan het licht gebracht, die wel eens konden wijzen op de aanwezigheid van nog meer begravingen uit de Bronstijd. Bij het opgraven van dit niveau werd echter niets bijzonders geconstateerd, behalve een bodemlaag die uitliep in een nattere laagte. Blijkbaar bevinden we ons hier buiten de bewoningszone uit de Bronstijd.

Er kan worden teruggekeken op een succesvolle opgraving met belangrijke resultaten voor de geschiedenis van Heiloo en omstreken.

Diachron UvA bv / Universiteit van Amsterdam, M.F.P. Dijkstra en A. Verhoeven